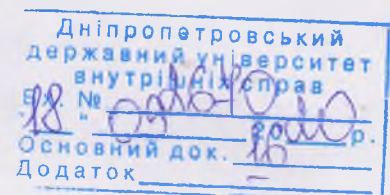

Голові спеціалізованої вченої ради
ДФ 08.727.002 у Дніпропетровському
державному університеті внутрішніх справ
доктору юридичних наук, доценту
Дараган Валерію Валерійовичу

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора юридичних наук, професора І.В. Гловюк на дисертацію Шаповалової Ірини Сергіївни «Застосування слідчим суддею практики Європейського суду з прав людини при здійсненні судового контролю у кримінальному провадженні», подану до захисту до спеціалізованої вченої ради ДФ 08.727.002 у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право»

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що натеper, з урахуванням узятих на себе Україною зобов'язань за Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, у судовій діяльності посилення на практику ЄСПЛ не є поодиноким явищем, зважаючи також і на існування положення ч. 2 ст. 8 КПК України, згідно з яким принцип верховенства права у кримінальному провадженні застосовується з урахуванням практики Європейського суду з прав людини. Тому зараз на перший план виходить інша проблема – забезпечення релевантності використання практики ЄСПЛ, і недопущення штучних посилань на цю практику. Виходячи з емпіричних досліджень, така практика є поширеною. Отже, на теперішньому етапі важливою теоретико-практичною проблемою є релевантне (доречне) використання практики ЄСПЛ, зокрема, слідчими суддями, зважаючи на їх широку компетенцію у досудовому провадженні та прийняття ними рішень про застосування найбільш інтрузивних заходів.

Відмітимо, що попри наявні дослідження використання практики ЄСПЛ у судовій діяльності у статтях, дисертаційних та монографічних дослідженнях (зокрема, О.М. Дроздова, І.В. Гловюк, С.Ю. Бутенко, В.Г. Уварова, Д.В. Сімоновича), у аспекті, який розглядається І.С. Шаповаловою, тобто стосовно застосування слідчим суддею практики Європейського суду з прав людини при здійсненні судового контролю на основі КПК України 2012 року, ця проблематика спеціально та комплексно ще не розглядалася.

Усе вищенаведене доводить актуальність, теоретичну та практичну значимість дисертаційного дослідження І.С. Шаповалової. Крім того, актуальність заявленої тематики підкреслюється виконанням дисертаційного дослідження в межах теми наукових досліджень Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ на 2015-2019 роки «Актуальні проблеми кримінально-правового, кримінального процесуального та криміналістичного забезпечення протидії злочинності в Україні (реєстраційний номер 0118U100431).

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження підтверджується використаною нормативною базою, коректною методологією, фундаментальною теоретичною та емпіричною базою дослідження.

Нормативним підґрунтям дисертаційного дослідження є Конституція України, міжнародні акти, КПК України та інші закони України, підзаконні нормативно-правові акти, практика ЄСПЛ.

Методологічним підґрунтям дисертаційного дослідження стали: принципи наукового пізнання: об'єктивності, історизму, всебічності, плюралізму, повноти; діалектичний та герменевтичний підходи; загальнонаукові методи пізнання - аналізу, синтезу, індукції, дедукції, структурно-системний, функціональний методи; спеціальні методи – техніко-догматичний, соціологічний, правового моделювання. Усі вони застосовані у

взаємозв'язку, що сприяло досягненню всебічності, системне використання яких дозволило автору провести логічний науковий пошук та досягти обґрунтованих результатів.

Автором проаналізовано та використано достатню кількість доктринальних джерел з кримінального процесу та інших галузей юридичної науки.

Емпіричну основу дисертаційного дослідження становлять аналітичні та статистичні звіти щодо застосування практики ЄСПЛ; узагальнення судової практики з розгляду цивільних і кримінальних справ та інших судів України; судові рішення, розміщені в Єдиному державному реєстрі судових рішень; узагальнені результати вивчення 193 матеріалів за результатами розгляду клопотань, заяв і скарг, поданих слідчим суддям суду першої інстанції; зведені дані, отримані під час анкетування 240 суддів, 40 помічників суддів та 40 адвокатів протягом 2017-2019 років; власний восьмирічний досвід дисертанта, набутий під час здійснення повноважень слідчого судді суду першої інстанції.

Відповідно, наукові положення, рекомендації та висновки дисертаційного дослідження є обґрунтованими та методологічно вірними, такими, що мають системний, комплексний характер та містять наукову новизну.

Наукова новизна наукових положень, висновків і рекомендацій

Дисертація Шаповалової І.С. є першим комплексним спеціальним дослідженням застосування слідчими суддями практики ЄСПЛ під час здійснення судового контролю у кримінальному провадженні. Сформульовані та аргументовані автором результати дисертаційного дослідження є важливими у теоретичному та практичному аспектах, містять елементи наукової новизни та пропозиції щодо удосконалення законодавства. Серед них особливо слід виділити такі: визначення поняття «застосування слідчим суддею практики ЄСПЛ під час здійснення судового контролю у кримінальному провадженні» як правової форми діяльності

слідчих суддів, що спрямована на забезпечення прав і свобод осіб, гарантованих ЄКПЛ, шляхом ухвалення судових рішень за результатами розгляду клопотань, заяв та скарг учасників кримінального провадження, з урахуванням практики ЄСПЛ; сформульовану систему суттєвих ознак діяльності слідчих суддів щодо застосування практики ЄСПЛ під час здійснення судового контролю у кримінальному провадженні, яка включає в себе: 1) суб'єктами її здійснення виступають лише слідчі судді. Інші учасники не можуть бути суб'єктами застосування практики ЄСПЛ під час здійснення судового контролю, хоча така діяльність відбувається за їх ініціативою під час подання клопотань, скарг, заяв; 2) здійснюється під час судового контролю в межах наданих повноважень слідчому судді; 3) спрямована на забезпечення прав і свобод осіб, гарантованих ЄКПЛ; 4) здійснюється за встановленою законодавством процедурою, призначенням якої є ухвалення законних, обґрунтованих, своєчасних і справедливих рішень; 5) її результатом є ухвалення індивідуально-правових рішень, які мають конкретного адресата – учасників кримінального провадження; 6) має юридично-оформлений характер – завжди завершується ухваленням рішення слідчим суддею, що є обов'язковим для виконання; визначення основних стадій застосування практики ЄСПЛ слідчими суддями під час здійснення своїх повноважень: 1) встановлення фактичних обставин, викладених у зверненні учасників кримінального провадження до слідчого судді та норми ЄКПЛ, яка гарантує права і свободи людей, що були порушені під час здійснення кримінального провадження або планується обмежити під час проведення процесуальних дій в результаті ухвалення відповідного рішення слідчим суддею; 2) відбір і аналіз практики ЄСПЛ, що включає в себе дії по відшукуванню конкретних рішень ЄСПЛ, які відповідають обставинам, встановленим на першому етапі; 3) ухвалення слідчим суддею відповідного рішення з урахуванням практики ЄСПЛ; пропозицію виключити з кола повноважень слідчого судді повноваження щодо розгляду клопотань установи виконання покарання про конфіскацію речей та предметів, які

заборонено використовувати в колоніях, або про передачу їх на зберігання до звільнення засудженого.

Важливим є і удосконалення автором: визначення поняття «ефективність застосування слідчими суддями практики ЄСПЛ», під яким пропонується розуміти показник діяльності слідчих суддів щодо здатності забезпечити захист прав, свобод і інтересів осіб під час звернення до практики ЄСПЛ при реалізації своїх повноважень в межах здійснення судового контролю у кримінальному провадженні; обґрунтування висновку про те, що слідчий суддя, під час виконання вимог ч. 3 ст. 170 КПК України, повинен, перевіряючи майно на його відповідність критеріям, що регламентовані в ч.1 ст. 98 КПК, враховувати концепцію майна в розумінні ст. 1 Протоколу 1 до ЄКПЛ, згідно з якою до майна відносяться не лише предмети матеріального світу, як це передбачено у ст.98 КПК а і інші права, інтереси та блага, відповідно до яких особа може мати певний матеріальний інтерес.

Слід позитивно оцінити також розвиток автором: напрямків підвищення ефективності застосування слідчим суддею практики ЄСПЛ при здійсненні судового контролю у кримінальному провадженні, що передбачають необхідність внесення змін до КПК України, зокрема щодо: 1) процедури обрання та визначення слідчих суддів для здійснення ними своїх повноважень, шляхом внесення змін до ст. 31 КПК України; 2) доцільності застосування єдиного процесуального порядку розгляду слідчим суддею заяв, клопотань та скарг при здійсненні судового контролю у кримінальному провадженні шляхом доповнення КПК України окремою главою; 3) розширення повноважень слідчих суддів шляхом внесення змін до ст.241 КПК України щодо проведення примусового освідування особи лише на підставі ухвали слідчого судді; 4) уточнення положення ч.1 ст. 244 КПК України щодо умови звернення сторони захисту до слідчого судді з

клопотанням про проведення експертизи лише у разі відмови слідчого, прокурора в задоволенні відповідного клопотання сторони захисту тощо.

Дисертаційне дослідження містить і ряд інших цікавих та аргументованих висновків, пропозицій та рекомендацій.

Таким чином, ступінь наукової новизни дослідження, обґрунтованість наведених у ньому положень, висновків та рекомендацій відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Зміст та оформлення дисертації. Дисертаційне дослідження складається зі вступу, трьох розділів, які містять сім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі дисертації «Сутність застосування слідчим суддею практики Європейського суду з прав людини при здійсненні судового контролю у кримінальному провадженні» дисертантом розглянуто питання генези законодавства та теоретичних поглядів щодо застосування слідчим суддею практики Європейського суду з прав людини при здійсненні судового контролю у кримінальному провадженні; поняття, предмету та функціонального призначення застосування слідчим суддею практики Європейського суду з прав людини при здійсненні судового контролю у кримінальному провадженні. Автор слушно зазначає, що: 1) дотримання, виконання і використання є формами реалізації практики ЄСПЛ, під час яких слідчий суддя самостійно визначає свою поведінку відповідно до правових приписів кримінального процесуального законодавства, в тому числі і практики ЄСПЛ, на відмінну від застосування практики ЄСПЛ - під час якої слідчий суддя упорядковує не свою поведінку, а поведінку інших учасників процесу; 2) під «урахуванням практики ЄСПЛ слідчим суддею» слід розуміти діяльність слідчого судді в межах здійснення судового контролю, що спрямована на забезпечення прав і свобод особи, гарантованих ЄКПЛ, шляхом застосування суддівської дискреції при зверненні до практики ЄСПЛ

під час ухвалення судових рішень за результатами звернень учасників кримінального провадження; 3) термін «імплементация» є більш ширшим аніж «застосування», оскільки застосування практики ЄСПЛ слідчими суддями під час здійснення судового контролю виступає лише одним із імплементацийних напрямків (шляхів) практики ЄСПЛ у національну правову систему, національне законодавство та правозастосовчу практику України. Під «застосуванням слідчим суддею практики ЄСПЛ під час здійснення судового контролю у кримінальному провадженні» слід розуміти правову форму діяльності слідчих суддів, що спрямована на забезпечення прав і свобод осіб, гарантованих ЄКПЛ, шляхом звернення до практики ЄСПЛ при ухваленні судових рішень за результатами розгляду клопотань, заяв та скарг учасників кримінального провадження.

Аргументовано, що суттєвими ознаками застосування слідчими суддями практики ЄСПЛ під час здійснення судового контролю у кримінальному провадженні є: 1) суб'єктами її здійснення виступають лише слідчі судді; 2) здійснюється під час судового контролю в межах наданих повноважень слідчому судді; 3) спрямована на забезпечення прав і свобод осіб, гарантованих ЄКПЛ; 4) здійснюється за встановленою законодавством процедурою, призначенням якої є ухвалення законних, обґрунтованих, своєчасних і справедливих рішень; 5) її результатом є ухвалення індивідуально-правових рішень, які мають конкретного адресата – учасників кримінального провадження; 6) має юридично-оформлений характер – завжди завершується ухваленням рішення слідчим суддею, що є обов'язковими для виконання.

Доведено, що в процесі застосування слідчим суддею практики ЄСПЛ в межах здійснення судового контролю у кримінальному провадженні існує три стадії: 1) встановлення фактичних обставин, викладених у зверненні учасників кримінального провадження до слідчого судді та норми ЄКПЛ, яка гарантує права і свободи людей, що були порушені під час здійснення

кримінального провадження або планується обмежити в результаті ухвалення відповідного рішення слідчим суддею; 2) відбір і аналіз практики ЄСПЛ, що включає в себе дії по відшукуванню конкретних рішень ЄСПЛ, які відповідають обставинам, встановлених на першому етапі; 3) ухвалення слідчим суддею відповідного рішення з урахуванням практики ЄСПЛ та правил її застосування.

У другому розділі дисертації «Застосування слідчим суддею практики Європейського суду з прав людини під час реалізації своїх повноважень» досліджено питання: застосування слідчим суддею практики Європейського суду з прав людини під час реалізації своїх повноважень щодо забезпечення права особи на свободу та особисту недоторканність; застосування слідчим суддею практики Європейського суду з прав людини під час реалізації своїх повноважень щодо забезпечення права особи на повагу до приватного і сімейного життя; застосування слідчим суддею практики Європейського суду з прав людини під час реалізації своїх повноважень щодо забезпечення права на справедливий суд, ефективний засіб юридичного захисту та мирне володіння майном. Автором вірно зазначено, що найсуттєвіші обмеження та порушення прав гарантованих ст.ст. 5, 6, 8, 13 ЄКПЛ, а також ст.1 Протоколу 1 до ЄКПЛ відбуваються під час: 1) застосування процесуальних заходів примусу, пов'язаних з ізоляцією особи; 2) проведення слідчих (розшукових) дій у примусовому порядку або без добровільної згоди особи; 3) розгляду скарг на бездіяльність слідчого та прокурора щодо обмеження права на доступ до суду; 4) застосування процесуальних заходів, під час яких передбачена можливість втручання в майнові права особи; 5) забезпечення реалізації прав підозрюваного та розгляду заяв про відвід у разі виникнення сумнівів у відсутності неупередженості.

Слушно вказано на недостатність дієвих процесуальних засобів, які б надавали слідчому судді, в межах здійснення судового контролю, можливість реагувати на виявлені порушення прав людини. Доречною є і думка, що

слідчим суддям в межах здійснення судового контролю за дотриманням права на справедливий суд, необхідно забезпечувати особам, щодо яких здійснюється кримінальне переслідування процесуальні права, що гарантуються ч. 3 ст. 6 ЄКПЛ, під час реалізації усіх своїх повноважень, а не лише під час розгляду клопотань про застосування окремих заходів забезпечення кримінального провадження.

У третьому розділі дисертації «Ефективність застосування слідчим суддею практики Європейського суду з прав людини при здійсненні судового контролю у кримінальному провадженні» розглянуто питання: поняття та умови забезпечення ефективності застосування слідчим суддею практики Європейського суду з прав людини при здійсненні судового контролю у кримінальному провадженні; напрямки підвищення ефективності застосування слідчим суддею практики Європейського суду з прав людини при здійсненні судового контролю у кримінальному провадженні.

Обґрунтованою є думка щодо визначення ефективності застосування слідчим суддею практики ЄСПЛ під час здійснення судового контролю у кримінальному провадженні як показника його діяльності щодо здатності забезпечити захист прав, свобод і інтересів осіб під час звернення до практики ЄСПЛ при реалізації своїх повноважень в межах здійснення судового контролю у кримінальному провадженні. Дійсно, про ефективність застосування слідчими суддями практики ЄСПЛ можна вести мову лише коли є ефективними усі елементи такої діяльності, а саме: 1) є ефективною діяльність слідчого судді щодо застосування практики ЄСПЛ; 2) ефективною є процедура реалізації слідчими суддями своїх повноважень щодо захисту прав, свобод і інтересів осіб в межах здійснення судового контролю; 3) ефективними є ухвали слідчих суддів за результатами застосування практики ЄСПЛ.

Аргументованими є і запропоновані нормативно-правові та організаційні напрямки підвищення ефективності застосування слідчим суддею практики ЄСПЛ під час здійснення судового контролю у кримінальному провадженні, що передбачають необхідність внесення змін до кримінального процесуального законодавства України, зокрема щодо: 1) процедури обрання та визначення слідчих суддів для здійснення ними своїх повноважень, шляхом внесення змін до ст. 31 КПК України; 2) законодавчого закріплення основних вимог до змісту та структурних елементів рішення слідчого судді, шляхом доповнення КПК України статтею 372-1 «Зміст ухвали слідчого судді»; 3) доцільності застосування єдиного процесуального порядку розгляду слідчим суддею заяв, клопотань та скарг при здійсненні судового контролю у кримінальному провадженні шляхом доповнення КПК України окремою главою; 4) конкретизації ч.1 ст. 244 КПК України щодо умови звернення сторони захисту до слідчого судді з клопотанням про проведення експертизи лише у разі відмови слідчого, прокурора в задоволенні відповідного клопотання сторони захисту; 5) розширення повноважень слідчих суддів шляхом внесення змін до ст.241 КПК України щодо проведення примусового освідування особи лише на підставі ухвали слідчого судді; 6) виключення з повноважень слідчих суддів розгляд клопотань установи виконання покарання про конфіскацію речей та предметів, які заборонено використовувати в колоніях, або про передачу їх на зберігання до звільнення засудженого (ч.7 ст. 102 КВК України); 7) введення в дію механізму звернення ВС за консультаційним висновком до ЄСПЛ.

Оформлення дослідження відповідає встановленим вимогам. Робота виконана грамотною українською мовою.

Теоретична та практична значимість результатів дисертаційного дослідження полягає у тому, що вони можуть бути використані у: нормотворчій діяльності - для удосконалення кримінального процесуального

законодавства України щодо застосування слідчим суддею практики ЄСПЛ при здійсненні судового контролю у кримінальному провадженні (лист комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності Верховної ради України №04-18/12-484 від 13.03.2019 року, лист члена комітету Верховної ради України з питань правової політики № 114-244/2019 від 24.12.2019 року); у науково-дослідницькій діяльності - для подальших досліджень кримінально-процесуальних проблем функціонування інституту слідчого судді та застосування практики ЄСПЛ у кримінальному процесі; у навчальному процесі - для організаційно-методичного та інформаційного забезпечення при підготовці навчальних посібників, підручників, курсів лекцій, методичних вказівок, а також при вивченні відповідних розділів кримінально-процесуального права (довідка Дніпропетровського регіонального відділення Національної школи суддів України №10-06/874 від 11.11.2019 року, акт впровадження Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ від 02.12.2019 року).

Положення дисертації вже використовуються у практичній діяльності (довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження в практичну діяльність суддів Павлоградського міськрайонного суду Дніпропетровської області №185/11337/19/27131/2019 від 26.12.2019 року, довідка про впровадження результатів дисертаційного дослідження в практичну діяльність адвокатів Дніпропетровської області №265/3-19 від 21.11.2019 року).

Повнота викладу наукових положень в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації. Основні положення дисертаційного дослідження викладено у 16 публікаціях (3 наукові статті відповідають п. 11 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167), з яких 7 - наукових статей у виданнях, включених МОН України до переліку наукових фахових з юридичних наук, 2 статті – у

зарубіжних наукових періодичних виданнях, 7 тез – у збірниках доповідей конференцій, круглих столів. В наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації, наукові положення дисертації викладені у належному обсязі.

Текстових запозичень без посилання на джерела та інших **порушень академічної доброчесності не виявлено.**

У цілому відзначаючи логічність та послідовність побудови дослідження, наукову новизну, обґрунтованість та аргументованість його результатів, належний науковий рівень дисертаційного дослідження, відмітимо, що воно, як і будь-яке дослідження дисертаційного рівня, містить певні положення, які викликають зауваження. Зокрема:

1. У підрозділі 1.2. дисертації дисертант вказує, що: «на сьогодні, на підставі системного аналізу чинного кримінального процесуального законодавства нами виділено наступні групи повноважень: 1) повноваження під час прийняття рішень щодо застосування окремих заходів забезпечення кримінального провадження, у тому числі усіх запобіжних заходів та поміщення особи до приймального-розподільника для дітей; 2) повноваження під час прийняття рішень щодо проведення окремих слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій; 3) повноваження щодо проведення окремих слідчих (розшукових) дій; 4) повноваження щодо здійснення захисту прав людини в порядку ст. 206 КПК України; 5) повноваження під час вирішення заяв про відвід; 6) повноваження під час прийняття рішень про продовження строків досудового розслідування; 7) повноваження під час розгляду скарг на рішення, дії та бездіяльність органів досудового розслідування чи прокурора; 8) повноваження під час прийняття рішень про знищення, передачу для технологічної переробки або для реалізації речових доказів за відсутності згоди власника; 9) повноваження під час прийняття рішень щодо встановлення строку ознайомлення з матеріалами

кримінального провадження; 10) повноваження під час прийняття рішень щодо здійснення спеціального досудового розслідування; 11) повноваження в межах здійснення міжнародного співробітництва; 12) повноваження під час прийняття рішень про конфіскацію речей та предметів або про передачу їх на зберігання до звільнення засудженого». Разом з тим, заважаючи на те, що класифікація повноважень слідчого судді неодноразово проводилася у працях І.В. Гловюк, В.О. Попелюшка, А.Р. Туманянц, Н.П. Сизої та інших дослідників, автору слід було б, по-перше, більш конкретно визначити, які саме групи повноважень виділено саме нею, по-друге, уточнити, до яких груп повноважень нею віднесено повноваження, передбачені ст. 233 КПК України, ст. 250 КПК України, ст. 257 КПК України, ст. 28 КПК України, ст. 284 КПК України, оскільки вони не вкладаються у виділені нею групи повноважень слідчого судді.

2. У підрозділі 2.1. дисертації автор зазначає, що «застосовуючи наведену практику ЄСПЛ, слідчий суддя, під час застосування запобіжного заходу має можливість перевірити обґрунтованість підозри, про яку повідомлено особу, та оцінити її з точки зору належності підстави для обмеження права на свободу та особисту недоторканість». Разом з тим, таке формулювання породжує питання, по-перше, крім можливості, чи має слідчий суддя саме обов'язок перевірити обґрунтованість підозри, про яку повідомлено особу; по-друге, чи зобов'язаний слідчий суддя під час такої перевірки визначати допустимість доказів, якими обґрунтовуються підозра та ризики, зважаючи на те, що судова практика із цих питань є суперечливою.
3. У підрозділі 2.3. дисертації автор зазначає: «що реєстрації в ЄРДР повинні підлягати не будь-які заяви чи повідомлення («безпідставні заяви»), а лише ті, які містять достатні відомості про

кримінальне правопорушення (ч.1 ст.214 КПК України), а тому невнесення відомостей до ЄРДР на підставі заяви, яка за своєю суттю не містить ознак про кримінальне правопорушення - не є бездіяльністю слідчого чи прокурора в розумінні положень п.1 ч.1 ст.303 КПК України». Проте, з цією думкою погодитись неможливо, адже, по-перше, вона суперечить ст. 214 КПК України, у якій закладено «автоматичний порядок досудового розслідування». Заява (повідомлення) про вчинення кримінального правопорушення є приводом для внесення відомостей до ЄРДР. КПК України, як і інші нормативно-правові акти, не містить вимог до заяви про вчинення кримінального правопорушення. Вимогою можна визнати лише те, що заява має містити відомості про обставини, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення. Надавати оцінку цим відомостям при прийнятті заяви (повідомлення) та внесенні відомостей до ЄРДР слідчий, прокурор не уповноважений; по-друге, породжує надмірну дискрецію осіб, які приймають заяви та повідомлення про кримінальні правопорушення; по-третє, формулювання «достатні відомості» фактично вимагає від заявника / потерпілого доведення події кримінального правопорушення, що явно несумісно із їх статусом та правами у кримінальному провадженні. Відповідно, неможливо погодитися і з пропозицією, що слідчим суддям під час здійснення своїх повноважень, при розгляді скарг, поданих в порядку п.1 ч.1 ст.303 КПК України щодо невнесення відомостей до ЄРДР слід оцінити наявність існування доказів, що підтверджують реальність конкретної події злочину (час, місце, спосіб та інші обставини вчинення злочину), оскільки у заявника / потерпілого немає обов'язку подавати такі докази.

4. У підрозділі 3.1. автор пропонує розглядати ефективність застосування слідчим суддею практики ЄСПЛ під час здійснення судового контролю у кримінальному провадженні як показник його

діяльності щодо здатності забезпечити захист прав, свобод і інтересів осіб під час звернення до практики ЄСПЛ при реалізації своїх повноважень в межах здійснення судового контролю у кримінальному провадженні. Разом з тим, зважаючи на те, що слідчий суддя більш здійснює не захист, а охорону прав, свобод і інтересів осіб, то доречно було б формулювати поняття ефективності застосування слідчим суддею практики ЄСПЛ під час здійснення судового контролю у кримінальному провадженні з урахуванням цього спрямування діяльності слідчого судді.

5. Автором вживається термінологія «особа, щодо якої здійснюється переслідування», проте, з точки зору коректності формулювань, то відмітимо, що з точки зору Конвенції та практики ЄСПЛ така особа є особою, яку обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, а з точки зору національного законодавства – така особа є підозрюваним або обвинуваченим.
6. Автору слід було б детальніше дослідити питання пропорційності у діяльності слідчого судді, зокрема, у контексті застосування запобіжних заходів, зважаючи на ту увагу, яка приділяється цьому питанню у практиці ЄСПЛ.

Наведені зауваження та пропозиції здебільшого носять дискусійний характер і мають бути предметом для публічної дискусії на захисті.

Висновки. Дисертаційне дослідження І.С. Шаповалової є самостійною кваліфікаційною науковою працею, яка виконана здобувачем особисто, містить нові науково-обґрунтовані теоретичні результати проведених ним досліджень, що мають важливе значення для розвитку науки. Дисертаційне дослідження Шаповалової Ірини Сергіївни «Застосування слідчим суддею практики Європейського суду з прав людини при здійсненні судового контролю у кримінальному провадженні», подане на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

відповідає вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами і доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), та вимогам, передбаченим пунктом 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167, а її автор – **Шаповалова Ірина Сергіївна** – за результатами публічного захисту заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 08 «Право», за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент –
доктор юридичних наук,
професор,
головний науковий співробітник відділу
організації наукової роботи
Львівського державного університету
внутрішніх справ

I.V. Гловюк

Засвідчую
Перший проректор
Львівського державного
внутрішніх справ

Y.Y. Соранецький